

Lars Eklunds rapport från Samtse College of Education i Bhutan¹

Under perioden 5-12 maj 2017 besökte Lars Eklund² Bhutan efter en inbjudan från Royal University of Bhutan (RUB) eller egentligen från College of Education i Samtse (SCE). Planeringen av besöket påbörjades genom ett möte i Kolkata i januari 2017 mellan Lars och den svenske musikvetaren Johan Westman, med examen från universitetet i Bergen, Norge. Johan arbetar sedan 2016 vid SCE som kontrakterad musiklärare och uppskattas mycket av ledningen med rektor Dr. Dorji Thinley i spetsen.

Samtse College of Education är en av åtta bhutanesiska högskolor belägna på olika platser i landet, samtliga under RUBs paraply. Högskolan i Samtse startade redan 1968 som Teachers Training Institute, men blev en del av RUB år 2003 och fick sitt nuvarande namn 2005. Skolan har fortfarande fokus på lärarutbildning, erbjuder kurser för kandidat- och doktorsexamen i utbildning, men även ett master-program i

- 1 Artikeln med text och foton av Lars Eklund publicerades 14 maj 2017 på NSANs hemsida och återges här med tillstånd av författaren (<http://nordicsouthasianet.eu/research/lars-eklund-report-samtse-college-education-bhutan>). Översatt av Anita Lundmark. Besöket i Bhutan gjordes i samband med en rekognosceringsresa till Varanasi och Mussoorie på uppdrag av INLANSO. Läs Lars Eklunds rapport från den resan finns här: <http://nordicsouthasianet.eu/research/impressions-inlanso-hindi-programmes-varanasi-and-mussoorie>.
- 2 Lars Eklund är Sydasienskännare och var redaktör för tidskriften SYDASIEN 1982-2007. 2001-2016 var han biträdande föreståndare för SASNET, Swedish South Asian Studies Network, vid Lunds universitet. Idag är han Executive Director, Communications, Centre for the Study of Indian Languages and Society (INLANSO), Varanasi och redaktör för Nordic South Asia Network (NSAN).

kontemplativ psykoterapi. Nu planerar SCE även för master-program i vetenskap och matematik och förhoppningsvis kan ett doktorandprogram inledas före 2020.

Utbildnings- och forskningscentra vid SCE

- * Centre for Educational Innovation and Professional Practice (CEIPP)
- * Centre for Contemplative Counselling Education and Research (CCCR)
- * Centre for Innovation in Mathematics and IT Education (CIMITE)
- * Centre for Language Education and Research (CLER)
- * Centre for Innovation in Science Education and Research (CISER)
- * Centre for Social Science and Humanities Education and Research (CSSHER)
- * Lu-Rig Centre for Music Education and Research, Johan Westmans arbetsplats.

För närvarande har SCE kopplingar till ett antal europeiska, amerikanska och australiensiska universitet, bland andra TERI University i Delhi och Aalborg University i Danmark, men än så länge inte till något svenskt universitet.

Lars var inbjuden för att hålla en föreläsning om svenskt forsknings-samarbete med Syd-asien, självklart med särskilt fokus på Bhutan. Syftet var att ge en bild av vilka gemensamma forskningsområden som finns och med hjälp av Lars expertkunskaper identifiera tänkbara samarbetspartners och institutioner.

Lars anlände med flyg från Delhi till Bagdogra flygplats nära Siliguri i norra delen av den indiska delstaten Västbengalen. Lars hämtades av Johan Westman och Norbu Tshering – en av hans studenter – sent på eftermiddagen fredagen den 5 maj. Bilresan tog fyra timmar, de korsade Teesta River, passerade den bhutanesiska gränsen och nådde Samtse. Det är en liten pittoresk stad, mest känd som centrum för Bhutans industritillverkning av fruktjuice och marmelad och så finns där också SCEs campus.

Detta var Lars andra besök i Bhutans utomordentligt vackra monarki i Himalaya, men hans första besök i Samtse. År 2005 besökte Lars, tillsammans med professor Staffan Lindberg, både Thimphu och Paro på inbjudan från Centre for Bhutan

Johan Westman och
Norbu Tshering.

Studies (CBS). Detta som en del av en kontaktskapande resa till de nordöstra delarna av Sydasiens för Swedish South Asian Studies Network (SASNET)³.

Möjligt forsknings-samarbete

Efter att ha installerats i den förträffligt välskötta gästbostaden på SCE arrangerades en välkomstceremoni. Högskolerektor Dorji Thinley och några av fakultetsmedlemmarna hade väntat tålmodigt på oss trots att vi var försenade. Rektorn sa att de såg fram emot att mitt besök skulle föra med sig ytterligare kopplingar till Norden utöver det befintliga och mycket givande samarbetet med Aalborg University.

Lars tillsammans med SCEs högskolerektor Dorji Thinley.

Forskningsdekanus Dr. Sonam Rinchen.

Morgonen därpå var det dags för min föreläsning och forskningsdekanus Dr. Sonam Rinchen presenterade mig. Jag lämnade en överblick av viktiga forskningsområden som är gemensamma för Sverige och Bhutan. Jag redovisade även nordiska avhandlingar och svenska forskningsprojekt med kopplingar till Bhutan, framför allt inom natur- och jordbruksvetenskap. Jag presenterade även konkreta förslag på specifika svenska universitetsinstitutioner inom samhällsvetenskap och humaniora som skulle kunna vara av intresse för SCE. Avslutningsvis informerade jag om alla projekt inom Erasmus Mundus Asia Regional mellan 2008 och 2015 som har involverat Royal University of Bhutan. Bland dessa ungefär tio projekt koordinerades en intressentgrupp faktiskt

av Aalborg University i Danmark och ett annat av Mälardalens högskola i Västerås. Andra projekt har involverat Uppsala Universitet och Turku University i Finland som medlemmar.

Uppskattad föreläsning

Seminariedeltagarna bestod av ungefär 15 professorer och 40 studenter. De senare var framför allt lärarstudenter som hade musikundervisning med Johan. Innan

³ En utförlig rapport från det besöket i Bhutan finns här: <http://nordicsouthasianet.eu/sites/default/files/2005bhutan.pdf>.

Lars påbörjade sitt föredrag bjöd studenterna på en överraskning genom att sjunga den svenska folkvisan *Vem kan segla förutan vind* på svenska medan Johan och andra studenter ackompanjerade på fiol och gitarr.

Föreläsningen var mycket uppskattad och följdes av en frågestund då professorerna kommenterade det de tyckte var mest intressant men lämnade konkreta frågor angående föreslagna forskningsprojekt till efterföljande möten. Johan hade förberett ett antal möten med olika centra under lördag eftermiddag samt måndag och tisdag den efterföljande veckan innan Lars och Johan på onsdag skulle resa vidare till huvudstaden Thimphu.

Svenskt intresse för matematikprojekt

På kvällen ordnades ett personligt möte med Johan och Dr. Purna Subba som är matematikprofessor vid SCE. Purna hade ett intressant förslag till ett projekt inom etnomatematik⁴ som han presenterade för Lars. Det är ett projekt som också kan engagera forskare från universitet i Thailand och Malaysia, och förhoppningsvis även en svensk utbildningsinstitution. Lars föreslog direkt en lämplig svensk matematikinstitution och tog kontakt med personer han kände där. Inom några dagar kom positivt svar från en forskare där som själv arbetar med etnomatematik och som var intresserad av att medverka i projektet. Planeringen är redan på god väg. Ytterligare information kommer senare.

Matematikprofessor Dr. Purna Subba och artikelförfattaren.

4 Matematik som praktiseras av identifierbara kulturella grupper i samhället, t.ex. etniska grupper, yrkesgrupper (hantverks- och akademiska yrken) och barn i olika åldrar. Inom etnomatematiken betonas skillnaden mellan matematik som lärs ut i skolan, formell matematik, och den informella matematik som eleverna har utvecklat innan de börjar skolan eller i vardagen utanför skolan. (Redaktörens anmärkning.)

Dr. Subba informerade också om att hans avdelning planerar att introducera ett master-program från och med hösten 2017 och de skulle vilja rådfråga Sverige angående detta.

Följande dag ordnade Dr. Subba en rundtur med bil i Samtse, besök på söndagens grönsaksmarknad och vidare upp i Bergen längs en nybyggd väg som senare i år kommer att förbinda Samtse med Thimphu och Paro i centrala Bhutan. För att ta sig från Samtse till Thimphu har man, fram tills nu, varit tvungen att köra över gränsen och fortsätta på den indiska sidan till Jaigaon/Phuntsholing för att där återigen passera gränsen in i Bhutan. Detta har inneburit att den som önskat besöka både Samtse och Thimphu har varit tvungen att ha dubbla inresevisum.

På en mycket vacker utsiktspunkt längs vägen, 1 350 m ö.h., stannade vi för att äta picknick i friska luften. På vägen tillbaka ned till Samtse besökte vi en bondgård där man minskat behovet av att köpa gas till hushållet genom att framställa biogas från kogödsel. En smart lösning för en hållbar framtid.

Måndagens möten

Dagens första besök var, inte helt överraskande, hos en av Johan Westmans klasser med lärarkandidatstudenter vid Lu-Rig Centre for Music Education and Research. Studenterna, som ämnar bli lärare i geografi och engelska, sjöng bhutanesiska folkvisor ackompanjerade av studiekamrater som spelade traditionella och moderna instrument. De lärde Lars att sjunga en bhutanesisk Boedra-sång (*Rela Rechung ma*).

Senare under veckan fick andra av Johans studentgrupper visa sina färdigheter i folkdans och instrumentalmusik. Det är häpnadsväckande att Johan – en utlänning – kan alla sånger och melodier utantill. Lägg därtill att han talar det officiella språket, *dzongkha*, väl och dessutom klarar en enklare konversation på många av de övriga 27 tibetoburmanska och indoeuropeiska språk som talas i Bhutan!

Johan arbetar nu för andra året vid Samtse College of Education och han har gjort ett bra jobb. Han har införskaffat instrument från olika delar av Bhutan och från andra länder, byggt upp ett litet bibliotek och lärt intresserade studenter att spela fiol enligt Suzuki-metoden.

På eftermiddagen hölls ett möte på Art Centre under

ledning av Tshering Dorji. Ett par studenter dök upp för att visa sina konstverk medan Tshering Dorji berättade om studenternas valmöjligheter att antingen måla enligt bhutanesisk tradition, så som man kan se på till exempel klosterväggar, eller enligt modernt västerländskt manér.

Senare på dagen visade Johan stolt upp för Lars det välutrustade sportcentret och universitetsbiblioteket.

Tisdagens möten

Tisdagen ägnades helt åt besök på tre av SCEs utbildnings- och forskningscentra, nämligen Centre for Social Science and Humanities Education and Research (CSSHER), Centre for Innovation in Science Education and Research (CISER)

och Centre for Language Education and Research (CLER). På kvällen ordnades en avskedsfest för Lars i gästboendet.

Vid mötet på CSSHER inriktades diskussionerna på gemensamma projekt i historia och geografi. Deltagare var prefekten för centret Bupen Gurung (ekonomi), Dorji S. (historia), Ramesh (historia), Kuenzang Gyeltshen (geografi) och Tshering Dorji (konst).

Forskare vid CSSHER.

Forskare vid CISER.

Under besöket på CISER presenterade forskarna sina projekt och efter det följde en livlig diskussion om tänkbara internationella projekt.

Deltagare var Dr. Nandu Giri (kemi), Kesang Choden (kemi), Reeta Rai (kemi), Bal Bahadur Mongar (biologi) och Ugyen Pem (fysik).

Slutligen ingick ett besök vid språkcentret, CLER, där professorerna hade för-

berett en intressant powerpoint-presentation om språksituationen i Bhutan. Deltagare var Dr. Tashi Gyeltsen (prefekt för centret), Dorji Letho (dzongkha), Sonam Gyeltsen (dzongkha) och Choeda (engelska).

Vid varje möte var Lars behjälplig med att föreslå svenska institutioner och avdelningar som är lämpliga att kontakta, ibland till och med namn på forskare som arbetar inom liknande områden. Professorerna ombads att via epost hålla kontakten med Lars, som i sin tur lovade ta itu med alla förslag.

Avskedsfest och vidare till Thimphu

Flera av fakulteterna var representerade vid avskedsmiddagen på högskolans gästboende. Deltagarna bidrog till knytkalaset med bhutanesiska delikatesser. Lars hade på sig en bhutanesisk folkdräkt som han lånat av Johan.

Dagen därpå reste Lars och Johan till Thimphu. Gränspassager i Samtse,

Chamarchi, Jaigaon och Phuntsholing. Lunch i Phuntsholing och slutligen lokalbuss till Thimphu. En resa på sammanlagt 12 timmar.

Möte med rektorn för Royal University of Bhutan

Torsdagen den 11 maj var Lars och Johan inbjudna att besöka huvudadministrationen vid Royal University of Bhutan (RUB) i Thimphu. Besöket inkluderade ett möte med rektorn för RUB Dasho Nidup Dorji, en karismatisk och vältalig person med en bakgrund inom IT-industrin. En givande diskussion med honom, som varade i 45 minuter, inriktades på bhutanesiska forskningsbehov och vad Sverige kan bidra med.

Lars och Dasho Nidup Dorji, rektor för Royal University of Bhutan.

Följande dag reste Lars med flyg från Paro Airport åter till sitt indiska hem i Kolkata.

Danseklass vid Lu-Rig Centre.

Johan Westman och hans fiolelever.

Danslektion.

Demonstration av traditionella instrument.